

Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON)

Nieuws onder de ZON

In deze laatste nieuwsbrief van 2019 kijken we terug en vooruit. De gevolgen van droogte zijn gepresenteerd tijdens het Deltacongres. Op 8 november brachten de Deltacommissaris en de werkgroep Brede Maatschappelijke heroverweging een bezoek aan onze regio. De kerndelegatie RBO heeft besloten welke partijen en welke maatregelen in aanmerking komen voor extra geld uit het Deltafonds. In 2022 start de tweede fase van uitvoering van zoetwatermaatregelen. Het maatregelenprogramma is klaar en door het RBO vastgesteld. In 2020 wordt het Regionaal Bod van onze regio opgesteld.

ZON op het Deltacongres

Op 14 november vond in Goes het jaarlijkse Deltacongres plaats. De droogte kwam uitgebreid aan bod en ook dat er een andere aanpak nodig is om serieus werk te maken van grondwatervoorraadbeheer.

Voor een verslag van het Deltacongres kijk op:

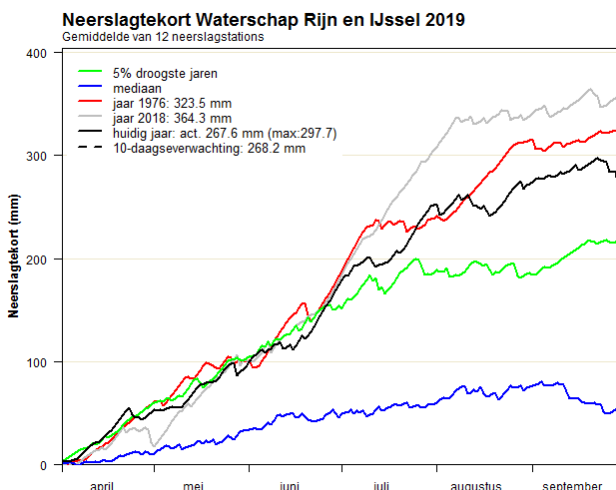
<https://magazines.deltacommissaris.nl/deltanieuws/2019/04/index>

Op de zoetwaterstand presenteerde ZON een verhaal over de droogte van 2019 in Oost- en Zuid-Nederland. Het neerslagtekort is daar veel groter dan in de rest van Nederland. De noodzaak om maatregelen te nemen om de grondwatervoorraad te vergroten is duidelijk. Dat is een langjarig proces waarvoor samenwerking tussen overheden en particulieren en ook veel geld nodig is. Een Deltaprogramma voor de Hoge Zandgronden als het ware.

Snoeiyinksbeek, waterschap Vechtstromen, Bas Worm

De ecologische gevolgen van droogte zijn groot. Als beken droogvallen is weinig tot geen voortplanting mogelijk. Generaties aan planten, kikkers en salamanders kunnen verloren gaan. Lage grondwaterstanden maken bomen als eik en fijnspaar gevoeliger voor plagen. Het is dus tijd om anders om te gaan met het beheer van ons grondwater. Het hele jaar valt er doorgaans voldoende water. Ons watersysteem is optimaal ingericht op het afvoeren van teveel aan water in plaats van niet meer af te voeren dan strikt noodzakelijk is. We moeten een nieuwe balans vinden tussen waterafvoeren en vasthouden. Dat betekent wel het accepteren van tijdelijk wat nattere omstandigheden en een iets latere start van het groeiseizoen. Maar dan heb je wel langer water in het groeiseizoen.

Bezoek Deltacommissaris en Werkgroep Klaar voor Klimaatverandering

Op vrijdag 8 november zijn de Deltacommissaris en de Werkgroep Brede Maatschappelijke Heroverweging Klaar voor Klimaatverandering op werkbezoek geweest in het ZON gebied. Deze werkgroep adviseert de Tweede Kamer, onder andere over de volgende vragen:

- Welke risico's zijn er door klimaatverandering (bijv. door (droogte, hitte, wateroverlast, overstromingen) voor de bebouwde omgeving en het landelijk gebied?
- Hoe groot zijn deze risico's, in welke gebieden zijn de meeste risico's en wat is hun impact
- Welke maatregelen zijn beschikbaar om zo doeltreffend en doelmatig mogelijk voorbereid te zijn en bij wie landen kosten en baten daarvan?

Samen met de provincie Overijssel hebben we een gevarieerd programma samengesteld dat een goed beeld geeft over de vele mooie ontwikkelingen die in onze regio plaatsvinden.

Na een welkomstwoord van gedeputeerde Bert Boerman aan alle genodigden gaf Alida Oppers van de Werkgroep Brede Maatschappelijke Heroverwegingen Klaar voor Klimaatverandering een korte toelichting op de opdracht van de werkgroep.

Vervolgens gaven Stefan Kuks en Bert Boerman een korte toelichting op respectievelijk het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en de opgaven en bereikte resultaten in de IJssel-Vechtdelta.

In Zwolle zijn enkele projecten bezocht waar de opgaven voor waterveiligheid en klimaatadaptatie in samenhang zijn uitgevoerd.

Lankheet

Eric Brinckmann, de rentmeester van het Landgoed Lankheet in Haaksbergen, ontving het gezelschap in het Jachthuis voor een lunch. De gevolgen van de droogte van 2018 en 2019 zijn bij het Jachthuis goed te zien. Ondanks de neerslag van de afgelopen herfst is het grondwater nog zo laag dat een ven nog steeds droog staat. Dat is ongekend. Tijdens de lunch vertelde Eric Brinckmann over de maatregelen die de afgelopen 20 jaar zijn genomen om het watersysteem te herstellen, de effecten van droogte 2018/2019 en concrete plannen voor een structurele aanpak droogte. Het gaat hierbij om maatregelen in het watersysteem, het vasthouden van water in de bodem, functieaanpassingen en bewustwording bij bezoekers. Ook staat het landgoed open voor innovaties (field-lab) zoals productie eiwitten uit eendenkroos en hoogveenontwikkeling. Eric heeft ook aangestipt waar hij in de praktijk tegen aanloopt en waar vragen voor het Rijk liggen.

Na de lunch is een wandeling gemaakt op het landgoed langs diverse projecten waaronder vloeiwelden, waterzuivering en een innovatieve manier van het kweken van eendenkroos.

Kasteel 't Medler bij Vorden

Louisa Remesal (Waterschap Rijn en IJssel) vertelde over de Ontwikkelvisie Landgoederenzone en hoe die is uitgewerkt op 't Medler. Water vasthouden, grondwater aanvullen, de belangen dienen van landbouw, natuur, recreatie, landschap, cultuurhistorie; alles komt hier samen. Maar wat is er nodig om alle partijen op één lijn te krijgen? In ieder geval samenwerking, de bereidheid om echt naar elkaar te luisteren en het bieden van toekomstperspectief.

Eelco Schurer (rentmeester) geeft een korte inleiding over wat er speelt in de landgoederenzone en 't Medler. En wat er nodig is om een landgoed duurzaam en economisch robuust in te richten.

Hij laat zien dat de droogte van de afgelopen jaren zichtbare gevolgen heeft voor de eeuwenoude bomen op het landgoed.

Agrariër René Hobelman heeft meegewerkt aan de Ontwikkelvisie Landgoederenzone en vertelde tijdens een fietstocht wat de landbouw nodig heeft en wat de landbouw kan bieden.

Met het veelzijdige programma heeft het gezelschap een goed beeld gekregen van de droogtesituatie in het oosten van Nederland en wat er voor nodig is om die gebiedsgericht en integraal aan te pakken.

Beleidsstafel Droogte

Op 18 december heeft de minister het eindrapport van de Beleidsstafel Droogte 'Nederland beter weerbaar tegen droogte' naar de Tweede Kamer gestuurd. In het rapport is veel aandacht voor de nodige maatregelen op de Hoge Zandgronden: minder gebruiken, sparen, grondwatervoorraadbeheer en aanpassen gebruiksfuncties. Meer informatie op <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/12/18/kamerbrief-over-eindrapportage-beleidsstafel-droogte-nederland-beter-weerbaar-tegen-droogte>

Verdeling 2 miljoen extra Deltafondsmiddelen

De kerndelegatie RBO heeft besloten hoe de extra Deltafondsmiddelen in onze regio worden verdeeld. Waterschap Vechtstromen en veel gemeenten in de gebieden die in 2018 het meeste last hadden van droogte (Twente, Achterhoek en de Veluwe) hebben goede maatregelen aangedragen om meer water vast te houden. De kerndelegatie vindt dat alle indieners in aanmerking komen voor een bijdrage. Dat zijn in totaal 20 partijen. De maatregelen moeten uiterlijk eind 2021 zijn afgerond. De provincies Gelderland en Overijssel verzorgen de verdeling van het geld.

Maatregelen tweede fase

Het RBO heeft in de december vergadering de lijst met zoetwatermaatregelen voor de tweede fase vastgesteld. De lijst is samengesteld samen met de partners en met zoetwaterregio Zuid-Nederland en bestaat uit maatregelen die in principe in aanmerking komen voor een bijdrage uit het Deltafonds in de periode 2022 – 2027. Daarbij is voortgebouwd op het bestaande uitvoeringsprogramma zoetwater uit 2014, maar is dit aangepast en uitgebreid op basis van voortschrijdend inzicht in de afgelopen 5 jaar. Voor het programma vanaf 2022 is gefocust op wat potentieel realiseerbaar wordt geacht. Het adviesbureau Witteveen en Bos heeft alle maatregelen beoordeeld en daar een rapport over uitgebracht. Daarin staat waar de verschillende maatregelen toegepast kunnen worden, hoeveel de maatregelen bijdragen aan de grondwateraanvulling en wat de kosten zijn.

De lijst met maatregelen dient als basis voor de tweede fase uitvoering zoetwatermaatregelen. In de eerste maanden van 2020 gaat de ZON-werkgroep in gesprek met de ZON-partners zoals gemeenten, waterschappen, provincies, landbouw, terreinbeheerders, woningbouwcorporaties en drinkwaterbedrijven om te inventariseren welke maatregelen zij in de periode 2022 – 2027 denken te gaan uitvoeren en hoeveel er geïnvesteerd wordt in zoetwatermaatregelen. Met behulp van die inbreng wordt het regionaal bod samengesteld.

Het project

Zoetwatervoorziening Oost-Nederland is een project van het Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) Rijn-Oost. Door de klimaatverandering zullen perioden van droogte langer aanhouden en vaker voorkomen. In gebieden waar niet of nauwelijks sprake is van wateraanvoer, kan die droogte schade opleveren voor de economie, de natuur en de leefomgeving. We moeten regionaal, maar ook landelijk, actie ondernemen. Zoetwatervoorziening Oost-Nederland levert de regionale inbreng in het deelprogramma 'Zoetwater' van het Deltaprogramma.

Met deze nieuwsbrief brengen wij u op de hoogte van de laatste stand van zaken van het project. Het project ZON is een samenwerkingsverband tussen de provincies Overijssel, Drenthe, Gelderland en Utrecht, de waterschappen Drents Overijsselse Delta, Rijn en IJssel Vallei en Veluwe en Vechtstromen en de gemeenten. Het totale gebied wordt regio Oost genoemd.

Colofon

Uitgave: december 2019

Realisatie: Kernteam Zoetwatervoorziening Oost-Nederland

Projectleider: Geert Groenewold
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Meer informatie?

Of wilt u zich aanmelden, afmelden of wijzigingen doorgeven met betrekking tot deze nieuwsbrief? Neem contact op met: projectsecretaris: Peter Roozenbeek, peterroozenbeek@wdodelta.nl
088 233 20 06